

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/190/58/91

NASTROJE SPOŁECZNE W MAJU 91

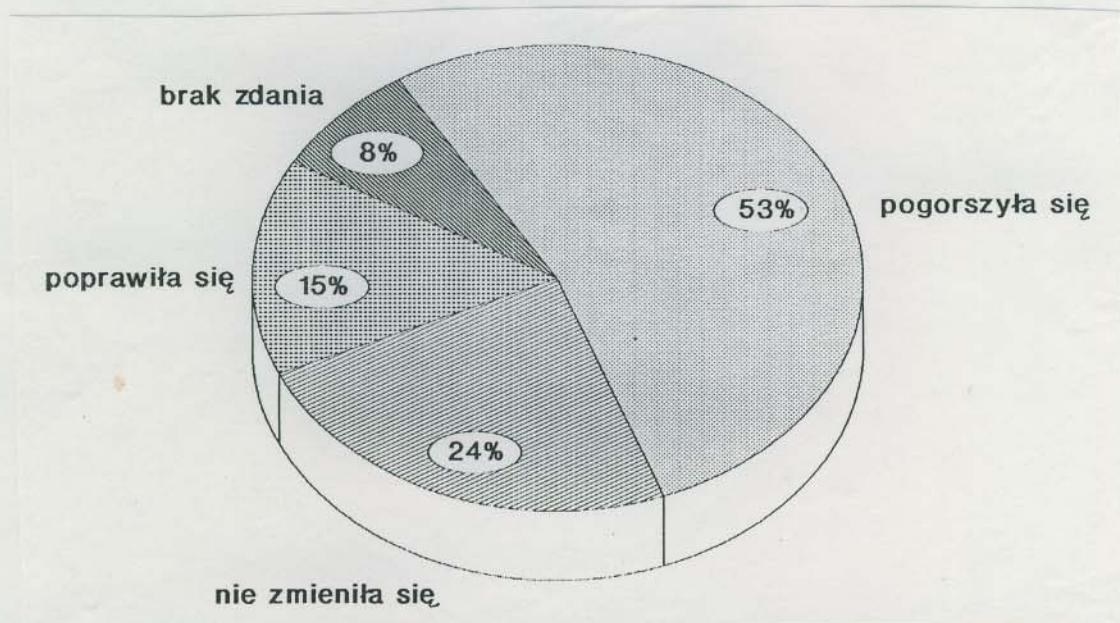
Komunikat z badań

Warszawa, maj 1991 r.

Wyniki majowego sondażu CBOS¹ wskazują na wyraźne pogorszenie nastrojów społecznych. Zwraca uwagę przede wszystkim duży odsetek niekorzystnych ocen kierunku rozwoju sytuacji w Polsce. Towarzyszy temu spadek aprobaty instytucji politycznych i niespotykany dotąd wzrost pesymizmu co do przyszłości kraju. Oznacza to załamanie się wiary w powodzenie szeroko rozumianej reformy zasad życia zbiorowego.

Ocena kierunku zmian w kraju

W ciągu ostatniego miesiąca drastycznie zmalała (o 17 punktów procentowych) liczba respondentów przekonanych o poprawie ogólnej sytuacji w kraju w ciągu ostatnich miesięcy, a jednocześnie powiększyła się (o 20 punktów) grupa przekonanych o jej pogorszeniu. Wprawdzie od roku utrzymuje się przewaga negatywnie oceniających ewolucję sytuacji kraju nad reprezentującymi przeciwne opinie, ale nigdy dotąd nie była ona tak wielka (15 wobec 53%; rys.1).

Rys.1. Ewolucja sytuacji kraju w ciągu ostatnich kilku miesięcy. Nigdy też, w skali jednego miesiąca, nie odnotowano tak zdecydowanej zmiany opinii społeczeństwa (tab. 1). Towarzyszył temu znaczny spadek społecznej aprobaty kierunku rozwoju sytuacji kraju:

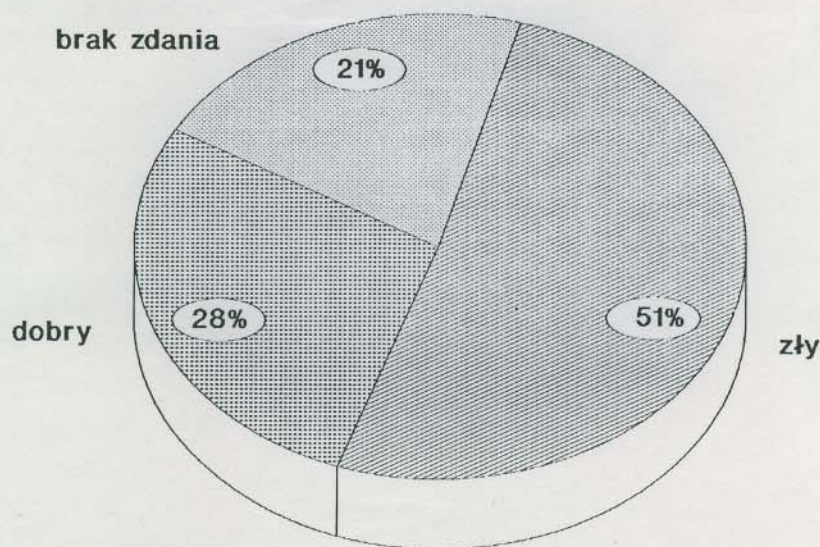
¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (16) - badanie zrealizowano w dniach 18-21.05.1991 r. na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dorosłej ludności (N=1000).

Tabela 1

w procentach

Ewolucja sytuacji kraju w ciągu ostatnich kilku miesięcy	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Poprawiła się	35	29	28	20	27	25	40	24	21	22	32	15
Nie zmieniła się	16	21	20	20	27	24	24	30	29	31	28	24
Pogorszyła się	35	39	43	49	38	39	48	38	39	40	33	53
Brak zdania	13	10	9	10	8	11	8	8	11	7	7	8

za dobry uznało go 28% ankietowanych, za zły - 51% (rys. 2). W efekcie saldo aprobaty kierunku przemian w kraju (różnica między odsetkiem osób aprobujących kierunek rozwoju sytuacji a odnoszących się do niego z dezaprobatą) obniżyło się z 15 punktów w kwietniu br. do -23 punktów obecnie (tab. 2). Ujemną aprobatę "netto"

Rys. 2. Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju

Tabela 2

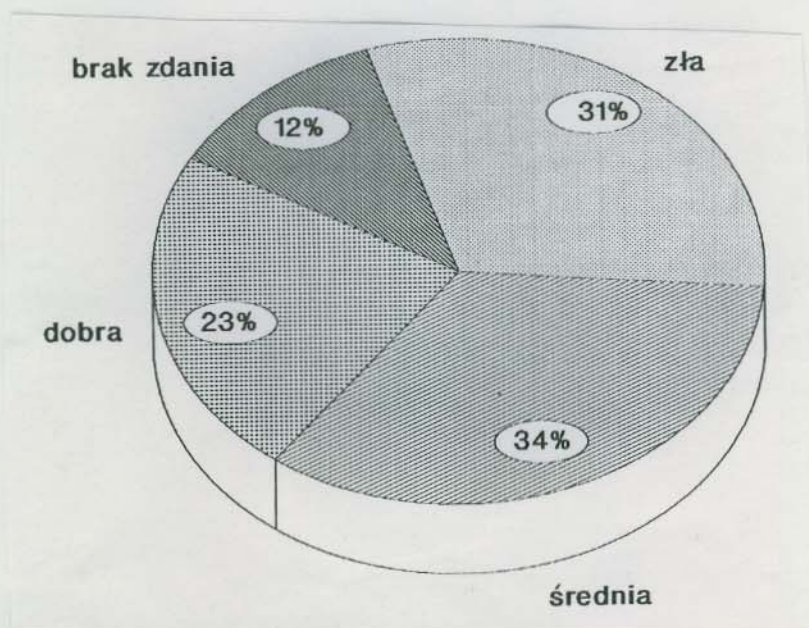
w procentach

Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju	Wskazania respondentów według terminów badań:													
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	XII 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91	
Dobry	50	44	45	39	43	41	37	28	43	38	37	45	28	
Zły	22	24	30	33	30	27	31	35	23	35	37	30	51	
Brak zdania	28	32	26	28	27	31	32	37	34	27	26	25	21	
Aprobata "netto"	28	20	15	6	13	14	6	-7	20	3	0	15	-23	

(-7 punktów) odnotowano dotąd tylko raz, w grudniu zeszłego roku - przed drugą turą wyborów prezydenckich. Obecne wyniki wskazują więc na nienotowany w ostatnim czasie wzrost krytycznego nastawienia społeczeństwa do rozwoju sytuacji w Polsce.

Polityka

Gorzej niż dotychczas ocenia się sytuację polityczną w kraju. Jako dobrą określa ją 23% ankietowanych, jako średnią - 34%, natomiast 31% uważa, że jest ona zła (rys. 3). Po raz pierwszy li-

Rys. 3. Ocena sytuacji politycznej

czba ocen negatywnych jest większa niż pozytywnych (tab. 3). Mimo tego sytuacja polityczna nadal jest najkorzystniej ocenianą dziedziną naszego życia społecznego.

Tabela 3

w procentach

Ocena sytuacji politycznej	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Dobra	47	42	35	28	29	27	34	36	30	24	37	23
Średnia	25	28	32	30	38	34	33	33	31	36	33	34
Zła	11	14	18	25	20	21	19	14	22	24	16	31
Brak zdania	17	16	15	16	14	19	14	17	17	16	14	12

Prognozy rozwoju sytuacji politycznej w ciągu najbliższych dwóch lat są mniej optymistyczne od uzyskanych w poprzednich miesiącach (tab. 4), chociaż w dalszym ciągu utrzymuje się przewaga optymistów nad pesymistami (rys. 4).

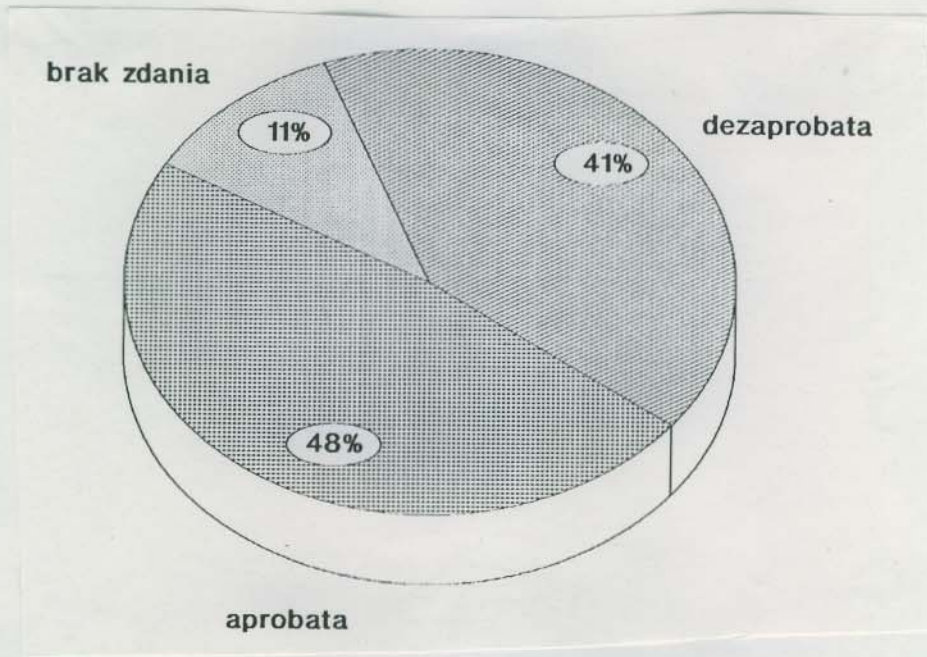
Rys. 4. Prognoza sytuacji politycznej

Tabela 4

w procentach

Prognoza sytuacji politycznej	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Poprawa	63	50	51	49	50	47	51	47	43	42	49	38
Bez zmian	21	18	15	14	16	16	13	18	17	22	20	27
Pogorszenie	8	8	11	14	10	8	7	8	13	11	9	14
Brak zdania	8	24	23	23	23	28	29	27	27	25	22	21

Ogólne pogorszenie nastrojów odbiło się też na stosunku ankietowanych do wszystkich kluczowych instytucji i osobistości życia publicznego, w tym także do Rady Ministrów. Obecnie jej działalność pozytywnie ocenia 48% respondentów, negatywnie zaś - 41% (rys. 5). Różnica wynosząca 7 punktów jest najniższą w skali ostatniego roku (tab. 5). W ciągu miesiąca aprobata "netto" rządu spadła aż o 26 punktów. Należy jednak pamiętać, że kwietniowa jego ocena była wyjątkowo korzystna.

Rys. 5. Ocena działalności rządu

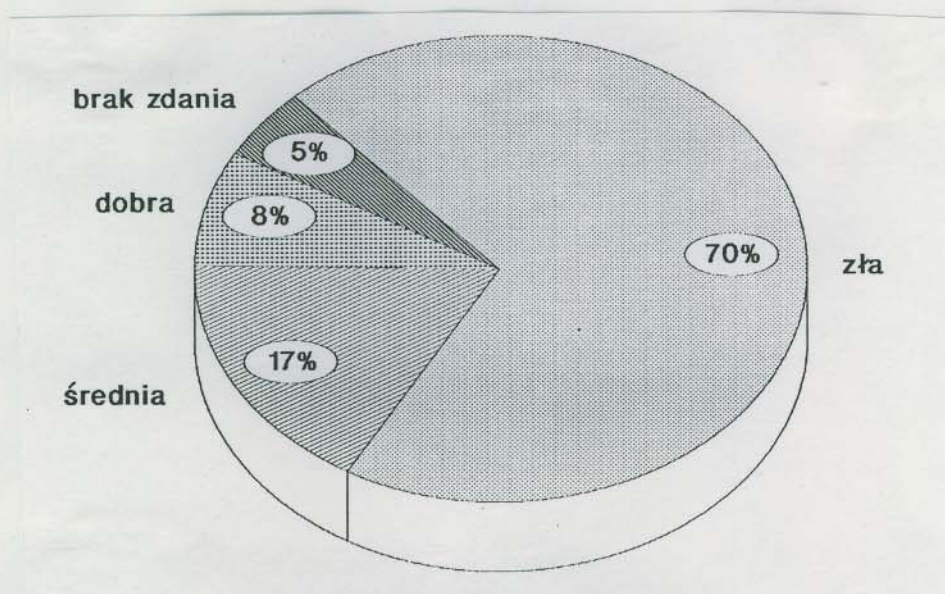
Tabela 5.

w procentach

Ocena działal- ności rządu	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Aprobata	64	62	61	56	58	56	55	47	47	48	57	48
Dezaprobatą	19	19	22	28	29	26	29	17	21	31	24	41
Brak zdania	17	18	17	16	13	18	16	36	32	21	19	11
Aprobata "netto"	45	43	39	28	29	30	26	30	26	17	33	7

Gospodarka

Sytuację gospodarczą Polski ocenia się obecnie znacznie mniej przychylnie niż miesiąc temu (rys. 6). Wskazania majowe nie odbiegają jednak zdecydowanie od uzyskiwanych w ciągu roku (tab.6). W poprzednich miesiącach polską gospodarkę również oceniano bardzo niekorzystnie, niemniej przewaga opinii negatywnych (70% wskazań) nad pozytywnymi (8%) nie była tak wielka.

Rys. 6. Ocena sytuacji gospodarczej kraju

Tabela 6

w procentach

Ocena sytuacji gospodarczej kraju	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Dobra	16	12	14	9	14	15	8	13	13	15	20	8
Średnia	25	25	23	24	27	24	21	26	26	25	26	17
Zła	53	58	57	62	53	53	65	53	55	53	48	70
Brak zdania	6	5	6	5	6	8	5	7	6	7	6	5

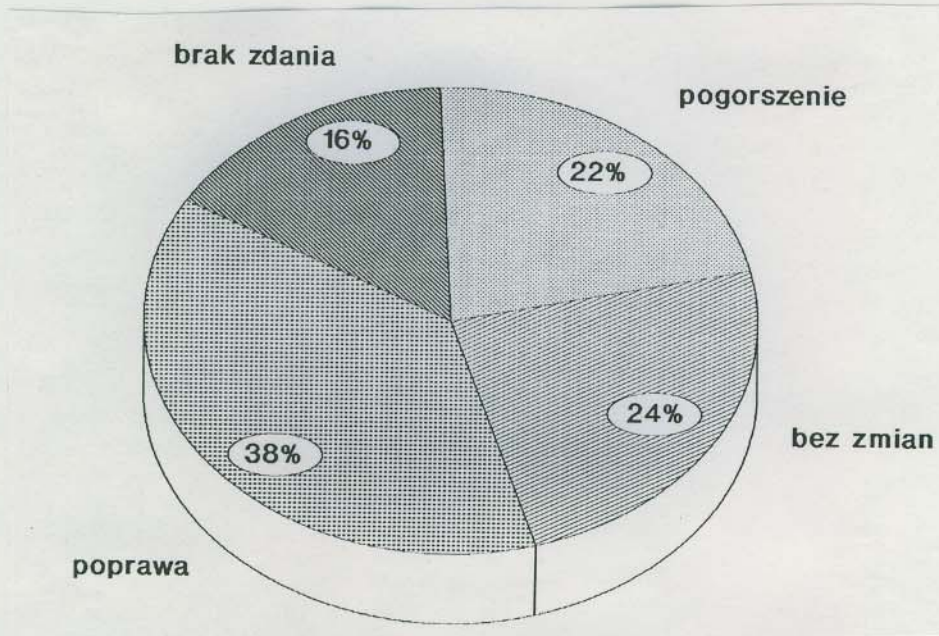
Kompensacją złej oceny sytuacji gospodarczej kraju był dotąd pewien optymizm w przewidywaniach dotyczących jej ewolucji (tab.7).

Tabela 7

w procentach

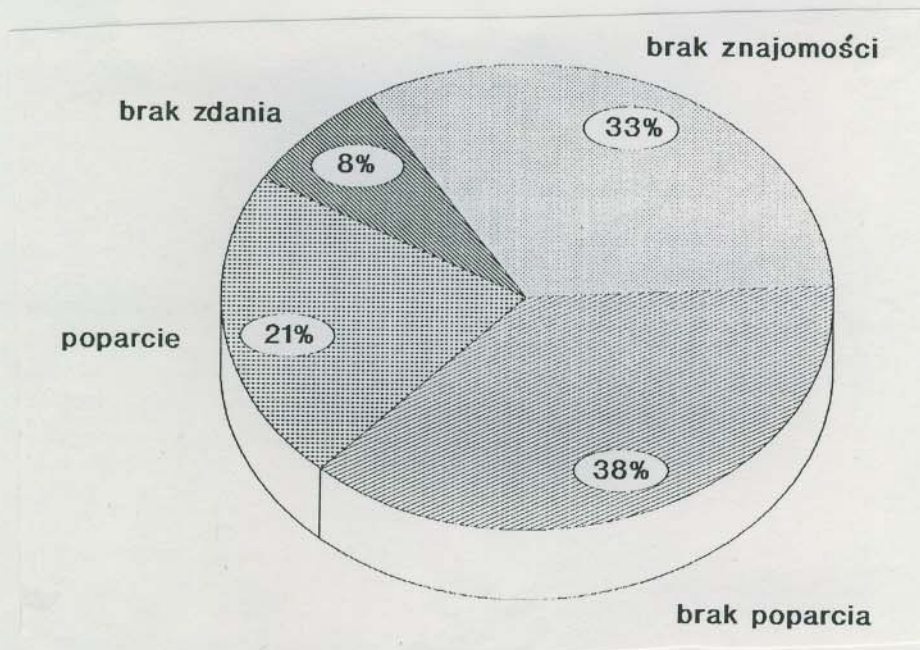
Kierunek zmian sytuacji gospodarczej	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Poprawa	61	48	51	47	47	47	49	47	41	43	48	38
Bez zmian	17	17	14	16	18	19	15	16	19	20	19	24
Pogorszenie	17	18	19	19	19	14	13	15	20	19	16	22
Brak zdania	5	17	15	18	16	20	23	21	20	18	17	16

Obecnie optymizm ten znacznie się zmniejszył (rys. 7), choć nadal nadzieje na pomyślny rozwój w tej dziedzinie (38% ankietowanych przewiduje poprawę) dominują nad obawami (pogorszenia spodziewa się 22%).

Rys. 7. Prognoza sytuacji gospodarczej kraju

W porównaniu z kwietniowymi wynikami nastąpiła bardzo istotna zmiana w społecznym odbiorze programu stabilizacji gospodarczej (rys. 8; tab. 8).

Rys. 8. Stosunek do planu Balcerowicza

Tabela 8

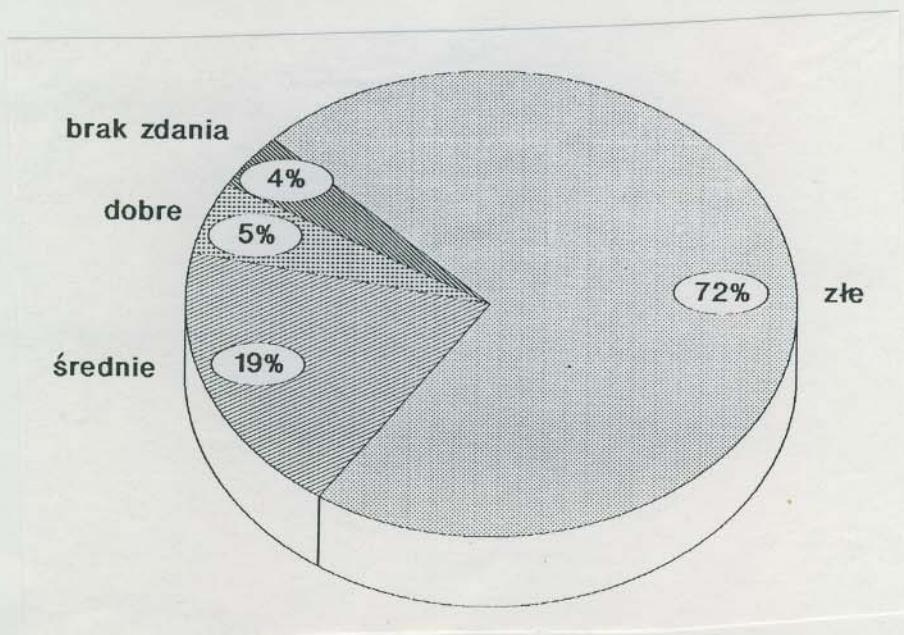
w procentach

Stosunek do planu Balcerowicza	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Poparcie	34	33	37	26	35	35	31	30	20	31	37	21
Brak poparcia	19	24	22	24	21	19	24	29	32	27	25	38
Brak znajomości	33	29	30	35	33	32	31	26	34	29	36	33
Brak zdania	13	13	11	14	11	13	13	15	14	13	2	8
Poparcie "netto"	15	9	15	2	14	16	7	1	-12	4	12	-17

Zdecydowanie zmalała liczba popierających realizację planu Balcerowicza (o 16 punktów) i jednocześnie zwiększył odsetek jego przeciwników (o 13 punktów). W efekcie poziom aprobaty "netto" (różnica między odsetkiem popierających a odsetkiem odmawiających poparcia) programu osiągnął, podobnie jak w lutym br., wartość ujemną (-17 punktów) i jest najniższy z uzyskanych od czasu ogłoszenia założeń programu.

Warunki życia

Opinie uczestników sondażu o materialnych warunkach życia społeczeństwa są, podobnie jak dotychczas, zdecydowanie niekorzystne. Pozytywnie ocenia je 5% respondentów, negatywnie zaś - 72% (rys. 9). Wskazania te są zdecydowanie mniej przychylne od uzys-

Rys. 9. Ocena materialnych warunków życia

kanych miesiąc temu, kiedy to odnotowano znaczną poprawę nastrojów społecznych w tej dziedzinie (tab. 9). Majowe wyniki moż-

Tabela 9

w procentach

Ocena materialnych warunków życia	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Dobre	8	6	6	4	6	5	3	6	9	6	11	5
Średnie	21	20	19	18	22	22	13	20	17	21	20	19
Złe	65	69	70	74	69	67	79	67	68	68	67	72
Brak zdania	6	5	5	4	3	6	4	6	6	5	2	4

na byuznać za powrót do trudnej normalności, gdyby nie jednoczesny gwałtowny spadek nadziei ankietowanych na poprawę sytuacji bytowej w ciągu najbliższych dwóch lat. Obecnie poprawy spodziewa się 28% uczestników sondażu, natomiast pogorszenia - 32% (rys. 10).

Rys. 10. Prognoza materialnych warunków życia ludzi

Tak więc, po raz pierwszy pesymiści uzyskali przewagę nad optymistami, a co za tym idzie majowe przewidywania dotyczące ewolucji materialnej sytuacji społeczeństwa są najmniej pomyślne od czasu wprowadzenia nowych zasad gospodarowania (tab. 10).

Tabela 10

w procentach

Przewidywany kierunek zmian materialnych warunków życia	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Poprawa	50	38	40	38	37	38	37	38	33	34	38	28
Bez zmian	19	17	16	14	17	17	18	15	17	18	19	25
Pogorszenie	25	28	30	31	29	26	20	26	33	29	26	32
Brak zdania	5	17	13	16	16	18	24	21	17	19	17	15

Znacznie zmalała wiara w celowość wyrzeczeń ponoszonych przez społeczeństwo (tab. 11). Ponad trzy razy mniej jest utrzymujących, że ludzie wierzą, iż ponosząc ciężary bieżącej egzystencji budują lepszą przyszłość (23%), niż dostrzegających w społeczeństwie przekonanie o bezowocowości obecnych ofiar (71%).

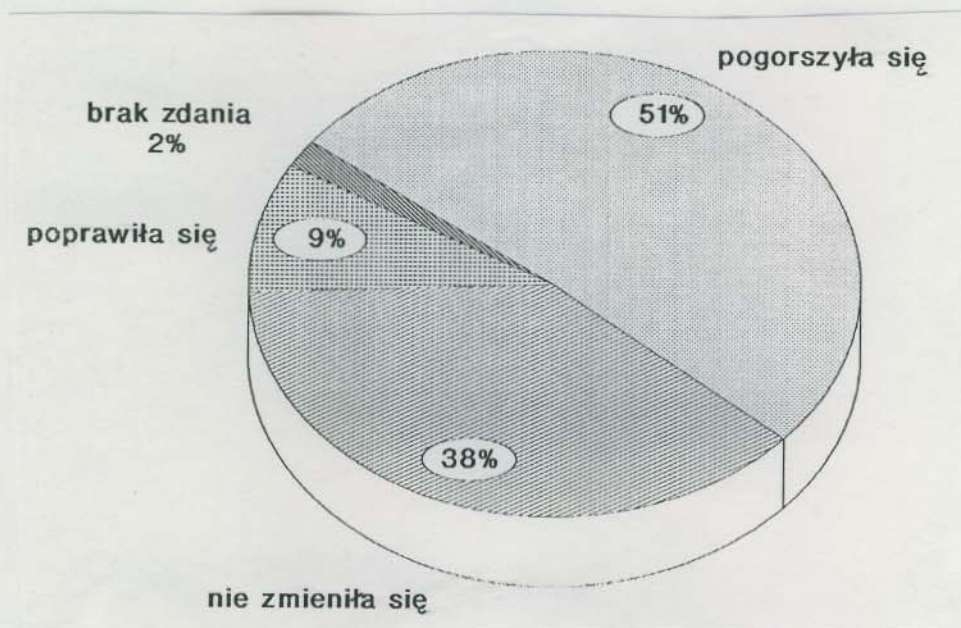
Tabela 11

w procentach

Stwierdzenia	Wskazania respondentów według terminów badań:							
	V 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	III 91	V 91
Ludzie uważają, że jest ciężko, ale trzeba ponieść ciężary, aby w przyszłości było lepiej	45	39	45	45	42	39	35	23
Ludzie uważają, że jest ciężko, ale nie bardzo wierzą, że obecne wyrzeczenia przyniosą poprawę	47	53	45	45	46	50	56	71
Inna odpowiedź	2	2	2	1	1	2	1	1
Brak zdania	6	6	8	8	10	8	8	5

Sytuacja rodziny

W maju wzrósł nieco (o 5 punktów) odsetek przeświadczonych, że w ciągu ostatnich kilku miesięcy sytuacja ich rodzin pogorszyła się, zmalała zaś (o 3 punkty) liczba przekonanych o jej poprawie. Mniej jest również tych, którzy nie dostrzegają zmian w tym względzie (rys. 11; tab. 12).

Rys. 11. Ocena sytuacji respondenta i jego rodziny w ostatnich miesiącach

Tabela 12

w procentach

Ocena sytuacji respondenta i jego rodziny w ostatnich miesiącach	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	V 91
Poprawiła się	11	10	9	7	9	11	8	10	11	12	9
Nie zmieniła się	40	40	38	34	43	38	36	40	37	40	38
Pogorszyła się	44	47	50	57	46	47	51	45	49	46	51
Brak zdania	4	3	3	2	2	4	4	5	3	2	2

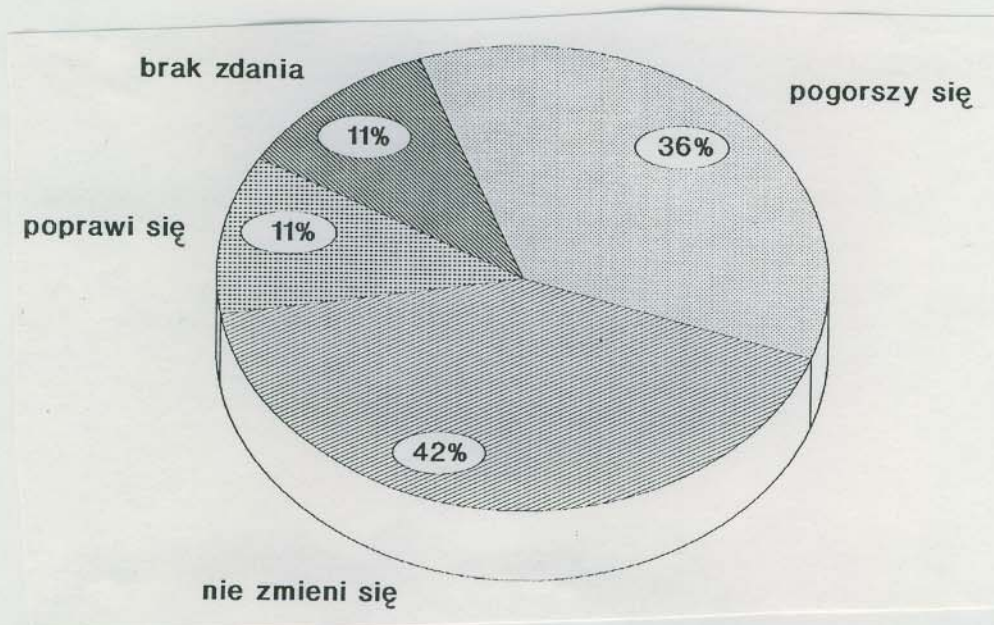
W porównaniu z zeszłym miesiącem prawie nie zmieniła się ocena aktualnej sytuacji materialnej respondenta i jego rodziny (tab.13). Niemal połowa (49%) badanych ocenia ją jako przeciętną, 40% - jako złą, a 11% - jako dobrą.

Tabela 13.

w procentach

Ocena własnej sytuacji materialnej i rodziny	Wskazania respondentów według terminów badań:							
	V 90	VI 90	IX 90	X 90	XI 90	XII 90	III 91	V 91
Zła	37	39	33	36	34	35	37	40
Średnia	49	50	52	50	53	52	52	49
Dobra	14	10	13	15	13	12	11	11

W przewidywaniach dotyczących położenia własnej rodziny w najbliższej przyszłości (rys. 12; tab. 14) odnotowano poważniej-

Rys. 12. Prognoza sytuacji rodziny w najbliższych miesiącach

Tabela 14

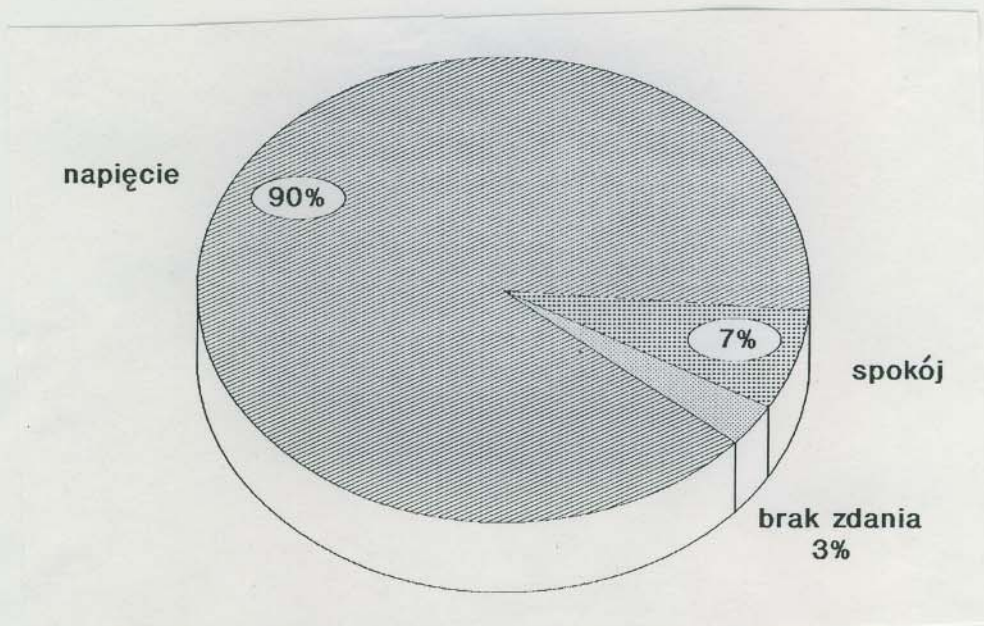
w procentach

Przewidywania co do sytuacji respondenta i jego rodziny w najbliższych miesiącach	Wskazania respondentów według terminów badań:						
	IX'90	X'90	XI'90	I'91	II'91	III'91	V'91
Poprawi się	14	18	16	18	18	19	11
Nie zmieni się	37	32	30	33	36	38	42
Pogorszy się	29	27	28	27	24	26	36
Brak zdania	19	23	26	22	22	17	11

szy, niż w ocenie obecnego jego stanu, wzrost liczby pesymistów (o 10 procent) i jednocześnie zmniejszenie się grona optymistów (o 8 procent). Jak więc widać, ewolucja prognozy sytuacji własnej rodziny idzie w tym samym kierunku co przewidywania dotyczące pomyślności całego społeczeństwa. Wzrost niezadowolenia przejawia się zarówno w niekorzystnej ocenie obecnego statusu, jak i we wzroście obaw dotyczących najbliższej przyszłości.

Napięcia społeczne

Wyraźne pogorszenie nastrojów społecznych odzwierciedlają opinie respondentów na temat napięć społecznych w kraju. Aż 90% badanych utrzymuje, że w chwili obecnej odczuwa się w naszym życiu społecznym napięcie i niepokój. O spokoju i pewnym odprężeniu mówi zaledwie 7% (rys. 13). Wyniki te, choć mało optymistyczne, to jednak są zbliżone do odnotowanych w lipcu i listopadzie ubiegłego roku (tab. 15). Zdecydowanie najbardziej pesymistyczne w

Rys. 13. Opinie o stanie napięć społecznych w kraju

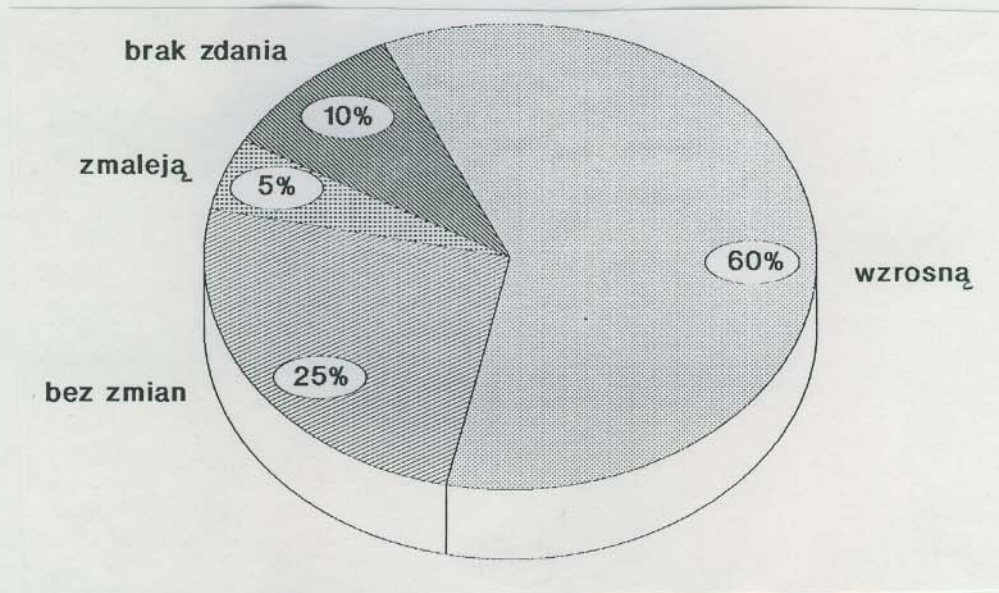
Tabela 15

w procentach

Opinie o stanie napięć społecznych w kraju	Wskazania respondentów według terminów badań:								
	IV '90	V '90	VI '90	VII '90	IX '90	XI '90	II '91	IV '91	V '91
Spokój	19	12	14	8	15	9	9	18	7
Napięcie	74	82	81	88	79	88	81	78	90
Brak zdania	7	6	5	3	5	3	10	4	3

skali ostatnich dwunastu miesięcy są prognozy rozwoju napięć w ciągu najbliższych tygodni i miesięcy (tab. 16). Ponad połowa ankietowanych (60%) spodziewa się wzrostu niepokojów, natomiast tylko 5% wierzy, że zmaleją. Nie spodziewa się zmian w tej dziedzinie

25% badanych (rys. 14). Opinie te również nie napawają szczególnym optymizmem, zwłaszcza obecnie, gdy sytuacja społeczna postrzegana jest przez znaczną większość ankietowanych jako wybuchowa.

Rys. 14. Przewidywana dynamika napięć społecznych w najbliższych tygodniach

Tabela 16

w procentach

Przewidywana dynamika napięć społecznych w najbliższych tygodniach	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV 90	V 90	VI 90	VII 90	IX 90	X 90	XI 90	I 91	II 91	III 91	IV 91	V 91
Zmaleją	14	8	7	10	6	8	15	17	7	6	11	5
Bez zmian	33	22	29	30	34	22	24	26	29	27	37	25
Wzrosną	30	50	49	44	44	51	41	33	47	54	41	60
Brak zdania	22	19	15	16	15	18	20	24	17	13	11	10

Przytoczone dane wskazują, że aktualny stan nastrojów społecznych jest najbardziej krytyczny od czasu przejęcia władzy przez obóz "Solidarności", a niebezpieczeństwo rozszerzenia się konfliktów społecznych bardzo poważnie wzrosło. Obecny klimat społeczny wyraźnie sprzyja artykulacji niezadowolenia i eskalacji napięć we wszystkich niemal grupach społecznych.

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju:			Liczba osób
	dobry	zły	trudno powiedzieć	
Ogółem	28	51	21	997
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	29	57	14	474
Kobiety	27	45	28	523
<u>Wiek</u>				
Do 24	31	46	23	106
25-29	31	46	23	126
30-39	28	53	18	215
40-49	29	57	14	175
50-59	26	51	22	144
60 lat i więcej	24	48	28	231
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	19	59	22	417
Miasto	34	45	21	580
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	24	40	35	110
21-100	32	49	19	172
101-500	34	49	17	180
501 tys. i więcej mieszkańców	47	37	16	118
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	31	46	22	165
Północno-wschodni (Białystok)	27	52	21	79
Północny (Gdańsk)	39	48	13	92
Południowy (Katowice)	27	51	22	175
Południowo-wschodni (Kraków)	22	50	27	157
Środkowowschodni (Lublin)	16	53	31	77
Środkowozachodni (Poznań)	24	61	15	134
Południowo-zachodni (Wrocław)	35	47	19	118
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	22	54	24	418
Zasadnicze zawodowe	26	55	18	247
Średnie	35	44	21	263
Wyższe	43	41	16	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	42	41	17	59
Pozostali umysłowi	37	42	21	212
Pracownicy handlu i usług	20	59	21	71
Robotnicy wykwalifikowani	30	52	18	281
Robotnicy niewykwalifikowani	19	48	33	115
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	26	59	14	42
Rolnicy	12	62	25	160
Prywatni przedsiębiorcy	43	48	9	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>				
Do 450 tys. zł	12	64	24	66
451-700	22	51	27	149
701-950	26	47	27	161
951-1200	27	51	22	202
1201-1450	25	59	16	142
1451-1700	40	41	19	97
1701-1950	27	62	10	48
1951-2200	44	37	19	48
Powyżej 2200 tys. zł	39	46	15	79
<u>Ocena warunków materialnych</u>				
Złe	19	60	21	400
Przeciętne	31	47	22	491
Dobre	47	34	19	105
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	24	62	14	146
Centrum	24	56	19	430
Prawica	40	38	22	274
Trudno powiedzieć	19	51	30	138
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	47	43	10	100
Skupionych w OPZZ	27	58	16	45
Innych	25	50	25	20
Nie należący do żadnych	25	52	23	820

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Oceny sytuacji politycznej:				Liczba osób
	dobra	średnia	zła	trudno powiedzieć	
Ogółem	23	34	31	11	1000
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	22	34	35	9	477
Kobiety	24	35	28	13	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	22	30	30	18	106
25-29	25	38	32	6	126
30-39	25	34	33	7	216
40-49	22	37	33	8	176
50-59	24	30	33	14	144
60 lat i więcej	22	35	27	16	232
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	16	37	32	15	419
Miasto	29	32	31	9	581
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	39	27	21	13	110
21-100	27	35	30	8	172
101-500	23	36	34	7	180
501 tys. i więcej mieszkańców	29	26	37	8	119
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	20	37	33	10	165
Północno-wschodni (Białystok)	23	20	42	15	79
Północny (Gdańsk)	25	39	27	10	93
Południowy (Katowice)	23	37	28	13	175
Południowo-wschodni (Kraków)	21	42	24	12	158
Środkowowschodni (Lublin)	21	35	26	18	77
Środkozachodni (Poznań)	25	34	33	8	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	29	22	41	8	118
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	20	35	28	16	419
Zasadnicze zawodowe	19	36	33	12	248
Średnie	28	33	33	5	263
Wyższe	39	24	36	1	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	39	27	29	5	59
Pozostali umysłowi	27	36	31	6	213
Pracownicy handlu i usług	20	39	38	3	71
Robotnicy wykwalifikowani	21	34	33	12	283
Robotnicy niewykwalifikowani	24	40	20	16	115
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	21	31	33	14	42
Rolnicy	12	32	34	21	160
Prywatni przedsiębiorcy	43	27	27	2	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 450 tys.zł	3	30	39	27	66
451-700	22	34	29	14	149
701-950	21	31	35	12	161
951-1200	24	34	30	12	204
1201-1450	24	38	32	6	142
1451-1700	25	35	27	13	97
1701-1950	22	37	35	6	49
1951-2200	46	33	15	6	48
Powyżej 2200 tys.zł	27	35	34	4	79
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	17	33	37	13	401
Przeciętne	28	36	28	9	493
Dobre	27	33	24	16	105
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	19	29	48	3	146
Centrum	21	35	34	11	432
Prawica	32	37	22	8	275
Trudno powiedzieć	15	33	26	25	138
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	36	28	29	8	101
Skupionych w OPZZ	33	36	29	2	45
Innych	25	35	30	10	20
Nie należący do żadnych	21	35	32	12	822
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>					
Dobry	43	31	19	7	277
Zły	14	35	42	9	507
Trudno powiedzieć	20	36	22	23	213

Tabela 3

Charakterystyka badanych	Oceny sytuacji gospodarczej:				Liczba osób
	dobra	średnia	zła	trudno powiedzieć	
Ogółem	8	16	70	5	1000
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	8	14	75	3	477
Kobiety	9	19	66	6	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	8	24	57	10	106
25-29	13	16	71	1	126
30-39	8	12	78	1	216
40-49	10	18	70	3	176
50-59	6	13	76	5	144
60 lat i więcej	6	18	66	9	232
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	2	16	75	7	419
Miasto	13	17	67	3	581
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	11	12	72	5	110
21-100	13	17	66	3	172
101-500	16	16	65	3	180
501 tys. i więcej mieszkańców	10	23	67	0	119
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	7	20	69	4	165
Północno-wschodni (Białystok)	11	20	59	9	79
Północny (Gdańsk)	15	19	61	4	93
Południowy (Katowice)	11	21	62	6	175
Południowo-wschodni (Kraków)	2	10	80	8	158
Środkowoschodni (Lublin)	4	19	73	4	77
Środkowozachodni (Poznań)	9	12	78	1	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	9	12	78	1	118
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	6	18	68	7	419
Zasadnicze zawodowe	9	16	69	5	248
Średnie	10	16	72	2	263
Wyższe	10	9	81	0	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	10	12	78	0	59
Pozostali umysłowi	10	17	70	2	213
Pracownicy handlu i usług	15	21	62	1	71
Robotnicy wykwalifikowani	8	13	73	5	283
Robotnicy niewykwalifikowani	9	16	67	9	115
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	0	9	86	5	42
Rolnicy	1	20	69	9	160
Prywatni przedsiębiorcy	16	23	61	0	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 450 tys. zł	3	3	79	15	66
451-700	7	19	67	7	149
701-950	7	13	74	6	161
951-1200	6	26	65	3	204
1201-1450	8	13	75	3	142
1451-1700	14	13	68	4	97
1701-1950	6	16	78	0	49
1951-2200	12	17	69	2	48
Powyżej 2200 tys. zł	14	15	71	0	79
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	4	12	78	6	401
Przeciętne	10	20	66	3	493
Dobre	15	15	62	8	105
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	7	11	81	1	146
Centrum	7	16	73	3	432
Prawica	12	17	68	4	275
Trudno powiedzieć	6	23	59	12	138
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	15	10	73	2	101
Skupionych w OPZZ	4	9	87	0	45
Innych	15	25	55	5	20
Nie należący do żadnych	7	17	70	5	822
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>					
Dobry	21	20	57	2	277
Zły	2	14	82	2	507
Trudno powiedzieć	6	19	61	14	213

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka badanych	Oceny materialnych warunków życia:				Liczba osób
	dobrze	średnie	złe	trudno powiedzieć	
Ogółem	5	19	72	4	999
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	5	19	73	3	476
Kobiety	5	19	72	4	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	5	29	66	0	106
25-29	4	22	71	2	125
30-39	4	16	75	5	216
40-49	3	18	77	2	176
50-59	8	15	74	4	144
60 lat i więcej	5	20	69	6	232
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	2	20	74	4	419
Miasto	7	18	71	4	580
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	6	14	74	4	110
21-100	5	19	70	6	172
101-500	9	18	72	1	180
501 tys. i więcej mieszkańców	8	22	66	4	118
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	5	26	65	4	164
Północno-wschodni (Białystok)	5	20	68	6	79
Północny (Gdańsk)	5	26	68	1	93
Południowy (Katowice)	6	16	74	4	175
Południowo-wschodni (Kraków)	1	15	77	8	158
Środkowowschodni (Lublin)	6	22	67	4	77
Środkowozachodni (Poznań)	4	23	72	1	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	6	8	84	2	118
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	4	16	75	4	419
Zasadnicze zawodowe	2	21	74	2	248
Średnie	8	21	67	5	263
Wyższe	7	23	67	3	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	7	17	69	7	58
Pozostali umysłowi	7	21	68	4	213
Pracownicy handlu i usług	4	24	68	4	71
Robotnicy wykwalifikowani	4	17	76	2	283
Robotnicy niewykwalifikowani	5	16	72	6	115
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	0	12	86	2	42
Rolnicy	2	21	72	5	160
Prywatni przedsiębiorcy	4	25	70	0	44
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 450 tys. zł	1	8	80	11	66
451-700	3	19	73	5	149
701-950	7	9	81	3	161
951-1200	3	27	66	4	204
1201-1450	3	16	79	2	142
1451-1700	9	28	59	4	97
1701-1950	2	19	79	0	48
1951-2200	4	23	73	0	48
Powyżej 2200 tys. zł	13	21	65	1	79
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	2	9	84	4	401
Przeciętne	5	25	67	3	493
Dobre	16	28	51	5	104
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	2	14	81	2	146
Centrum	3	18	76	3	431
Prawica	8	24	63	4	275
Trudno powiedzieć	4	20	70	6	138
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	10	19	66	5	101
Skupionych w OPZZ	4	16	78	2	45
Innych	5	35	55	5	20
Nie należący do żadnych	4	19	73	4	821
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>					
Dobry	11	31	55	2	276
Zły	1	12	85	2	507
Trudno powiedzieć	6	21	63	9	213